

Posudek vedoucí bakalářské práce

Název práce: **Budoucnost pohledem dospívajících chlapců v zařízeních pro výkon ústavní výchovy**

Autorka práce: **Jorika Trundová**

Vedoucí práce: **Mgr. Hana Novotná**

Oponentka práce: **Mgr. Kristina Pernicová**

Bakalářská práce se věnuje představám budoucnosti u adolescentních chlapců, u kterých byly v minulosti zaznamenány významnější symptomy poruch chování či výchovné obtíže, kvůli kterým jsou v současnosti (resp. v době výzkumu byli) umístěni do zařízení pro výkon ÚV/OV.

Zkoumané téma je vhodně zvolené, protože jak autorka zmiňuje, dřívější poznatky ze zahraničních výzkumů poukazují na určitá specifika v pohledu adolescentů s těmito charakteristikami na budoucnost oproti vrstevníkům (např. nerozvinutá orientace na budoucnost, negativní představy týkající se budoucnosti). Prohloubení poznatků v této oblasti by pak mohlo sloužit odborníkům pracujícím s touto skupinou adolescentů k efektivnější práci.

Samotná bakalářská práce se standardně skládá z části teoretické a empirické. Teoretická část je rozdělena do čtyř kapitol a její celkový rozsah je 23 stran. Kapitoly věnující se tématům *dospívání, budoucnosti jako psychologickému pojmu a rizikovému chování v adolescenci* jsou čtivé, text na sebe logicky a plynule navazuje, úzce souvisí s předmětem výzkumu. V rámci těchto kapitol považuji za velmi vhodně zakomponované části týkající se např.: proměňujícího se pohledu na adolescenci v čase (str. 8); teorie ideálního já (str. 15); perspektivní orientace (str. 17) a deskripce faktorů ovlivňujících problémové vzorce chování (str. 26). V poslední kapitole, která se zabývá systémem výchovné péče o děti s poruchami chování ve školských zařízeních, mi chybí celková propojenost obsahu textu. Je zjevné, že kapitola vychází zejména ze znění aktuálních zákonů, což působí v porovnání s kvalitou předchozího textu stroze a čtenářsky nepřívětivě. U podkapitol 4.2 a 4.3 (*dětské domovy se školou; výchovné ústavy*) není jasné, z jakých zdrojů autorka vychází, a tedy odkud pochází nepřesná informace ohledně péče o nezletilé matky s poruchami chování a o jejich děti v rámci dětských domovů se školou.

V empirické části, která je kvalitativního charakteru, si autorka stanovuje jako hlavní cíl zmapovat pohled na vlastní budoucnost u šesti adolescentních chlapců umístěných v zařízení pro výkon ÚV/OV na základě dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů. Autorka rozhovory analyzovala za pomoci metody otevřeného kódování a vymezila 14 kategorií, které jsou uvedeny v tabulce č. 1 (str. 39). Autorka se vytyčeným kategoriím v dalším textu spíše deskriptivně věnuje, postrádám obsáhlejší interpretace zjištěných poznatků. Zároveň vzhledem k uvedené ukázce připravených (a obsáhlých) otázek k tématické oblasti rodina (na str. 32) se domnívám, že text by mohl být informačně bohatší (např. u této oblasti mi chybí důkladnější analýza představ ohledně vlastních dětí, sebe jako rodiče, podoby partnerského vztahů).

Součástí práce je diskuze, která však diskuzí v pravém slova smyslu není. Autorka zde popisuje limity práce a možná doporučení pro navazující výzkumy, avšak výzkumem zjištěné výsledky „diskutuje“ s teoriemi a poznatky jiných autorů pouze marginálně. Práce přitom vychází z dostatečného množství relevantních českých i zahraničních titulů.

Práce obsahuje požadované části. Významnější nedostatek spatřuji v obsahu, kdy uvedená čísla stránek u jednotlivých kapitol nekorespondují s textem (např. diskuze je dle obsahu na str. 53,

v samotném textu je ale na str. 50), v přílohách je uveden seznam tabulek, který je prázdný (str. 65), a navíc je vnořen do ukázky rozhovoru.

Domnívám se, že autorka v práci plně neproměnila své badatelské predispozice, které jsou naznačeny v teoretické části, a také byly patrné při přípravě a následné realizaci výzkumu. Textu na kvalitě významněji ubírají výše zmíněné formální a interpretační nedostatky, jejichž výskyt přičítám nedostatečné časové rezervě. Oceňuji samostatnost autorky, zájem o danou problematiku a také citlivý přístup při realizaci výzkumné části.

Otázka k obhajobě:

- 1) Co by mohlo přinést rozšíření výzkumného souboru o kontrolní skupinu sestavenou z adolescentů, kteří nejsou umístěni v zařízení ÚV/OV (tj. nevykazují takovou míru symptomů poruch chování nebo výchovných obtíží)?
- 2) Mohly do podoby (obsahu) odpovědí chlapců výrazněji vstupovat nějaké fenomény z důvodu specifčnosti výzkumné skupiny?

Závěr:

Bakalářskou práci Joriky Trundové doporučuji k obhajobě.

Praha, 1. září 2020

Mgr. Hana Novotná